

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور

۴۸. اعتبارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

کد موضوعی: ۲۷۰

شماره مسلسل: ۱۲۹۱۳

فروردین ماه ۱۳۹۲

دفتر: مطالعات فرهنگی

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده.....
۲	مقدمه.....
۲	۱. نگاه کلی.....
۵	۲. اعتبارات وزارتخانه.....
۹	۳. اعتبارات وزارتخانه براساس برنامه.....
۱۴	۴. وضعیت متولی‌گری حوزه فرهنگ توسط وزارتخانه.....
۱۸	پیشنهادها.....

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور ۴۸. اعتبارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

چکیده

۱. اعتبارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۱ (۲۲/۴-) درصد کاهش یافته است.
۲. (۷۰) درصد از اعتبارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اعتبارات هزینه‌ای است.
۳. نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۱ هزینه‌های عمومی وزارتخانه (۲۷/۷) درصد کاهش داشته است.
۴. تنها (۲/۵) درصد از اعتبارات هزینه‌ای عمومی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مربوط به «حقوق و مزایای مستمر» است.
۵. کاهش اعتبارات مربوط به تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (۵/۹) درصد است.
۶. برای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ۶۱۸ میلیون تومان درآمد پیش‌بینی شده که (۴/۲) درصد کمتر از سال ۱۳۹۱ است.
۷. در ذیل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ۲۴ برنامه در نظر گرفته شده که از این میان بجز دو برنامه (۱۰۵۱۷ و ۳۰۴۷۹) مابقی مربوط به فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری است.
۸. اعتبار مربوط به برنامه مقاوم‌سازی ساختمان‌ها (با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۷۶) با رشدی (۵۴۵/۴) درصدی، بالاترین رشد را در میان دیگر برنامه‌های این وزارتخانه دارد.
۹. اعتبار برنامه هزینه‌های مربوط به بازنشستگان (با شماره طبقه‌بندی ۳۰۴۷۹)، با (۶۹/۲) درصد بیشترین کاهش را در بین برنامه‌های این وزارتخانه دارد.
۱۰. وزارتخانه متولی اصلی پنج برنامه از فصل فرهنگ، هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری می‌باشد، زیرا کل اعتبار آنها (۱۰۰ درصد) در فصل، به این وزارتخانه اختصاص یافته است.
۱۱. وزارتخانه در ۱۰ برنامه ذیل خود سهمی کمتر از ۵۰ درصد از اعتبارات این برنامه‌ها در فصل فرهنگ و هنر ابهام دارد.

مقدمه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اصلی‌ترین دستگاه مجری در بخش فرهنگ است. این دستگاه براساس قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که در سال ۱۳۶۶ توسط مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید بخش عمده‌ای از وظایف و تکالیف حوزه فرهنگ را برعهده دارد. همچنین اسناد بالادستی متعددی (مانند اصول و سیاست‌های فرهنگی، برنامه‌های توسعه به‌ویژه برنامه پنجم و...) وجود دارد، که وظایف و تکالیفی برای این وزارتخانه ایجاد کرده‌اند.

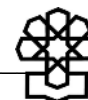
به همین دلیل، در لویح بودجه که از سوی دولت تهیه می‌شود اعتباراتی برای انجام این وظایف در نظر گرفته می‌شود.

در این گزارش سعی می‌شود تا میزان اعتبارات این وزارتخانه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ تبیین شده و با تکالیف در نظر گرفته شده در برنامه پنجم توسعه، به‌عنوان سند بالادستی، تطبیق داده شود، تا از این طریق تا حدودی جهت‌گیری بودجه نسبت به قانون برنامه شناسایی گردد.

در ابتدا با نگاهی کلی، جایگاه وزارتخانه در لایحه بودجه ترسیم شده و پس از آن میزان اعتبارات، به‌لحاظ هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بودن و نیز ملی و استانی بودن، بررسی می‌شود. همچنین درآمدهایی که برای این وزارتخانه پیش‌بینی شده مورد توجه قرار می‌گیرد و سپس برنامه‌هایی که وزارتخانه از بابت آنها اعتباراتی دریافت می‌کند موضوع بررسی خواهد بود، پس از یک بررسی کلی، در بخش وضعیت متولی‌گری این دستگاه در حوزه فرهنگ، نسبت و جایگاه این برنامه‌ها و وزارتخانه به‌عنوان متولی آنها، در فصل فرهنگ، هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری، مورد ارزیابی قرار می‌گیرد و در پایان نیز پیشنهادهایی ارائه می‌شود.

۱. نگاه کلی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور در ردیف ۱۱۴۰۰۰ جدول شماره ۷ به‌عنوان دستگاه اصلی آمده و دربردارنده ۱۴ زیرمجموعه است و مجموع اعتباراتی که برای این دستگاه اصلی در نظر گرفته شده ۸۶۴ میلیارد و ۴۸۹ میلیون تومان است، که سهم هریک از زیرمجموعه‌های آن در جدول زیر نشان داده خواهد شد.

جدول ۱. سهم درصدی اعتبارات زیرمجموعه‌های ذیل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲

ردیف	عنوان زیرمجموعه	درصد از کل اعتبار دستگاه اصلی
۱	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۴۶/۱
۲	سازمان اوقاف و امور خیریه	۷/۱
۳	دانشگاه علوم و معارف قرآنی	۱/۶
۴	سازمان حج و زیارت	۰/۳
۵	مؤسسه پژوهشی فرهنگ، هنر و ارتباطات	۰/۵
۶	سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	۱۲/۰
۷	مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی	۲/۲
۸	مجمع جهانی اهل بیت	۳/۶
۹	حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات	۹/۶
۱۰	برگزاری جشنواره فرهنگی و هنری امام رضا (ع)	۰/۳
۱۱	امور سینمایی و نیز تولید فیلم فاخر	۱۱/۲
۱۲	کتابخانه آیت‌الله مرعشی‌نجفی	۰/۵
۱۳	دانشگاه مذاهب اسلامی	۰/۷
۱۴	سازمان خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران	۴/۴

طبقه‌بندی صورت گرفته در زیرمجموعه‌هایی که در بالا آورده شده با شکل بودجه‌ریزی سنوات گذشته خود تفاوت‌هایی دارد، که قابل بررسی است؛

در قانون بودجه سال گذشته (۱۳۹۱) برخی از این زیرمجموعه‌ها با ردیف مستقلی در جدول اصلی آمده بودند:

«سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی» در ردیف مستقل خود قرار داشت، (کد طبقه‌بندی ۱۱۴۰۲۸) و دارای ۱۶ برنامه بود و «مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی»، «مجمع جهانی اهل بیت» و «دانشگاه مذاهب اسلامی» به‌عنوان زیرمجموعه، در ذیل این سازمان به‌عنوان زیرمجموعه قرار داشتند.

«کتابخانه آیت‌الله مرعشی‌نجفی» هم در ردیف مستقل خود قرار داشت (کد طبقه‌بندی ۱۱۴۱۰۰) و دارای سه برنامه بود.

«سازمان اوقاف و امور خیریه» در ردیف خود قرار داشت (کد طبقه‌بندی ۱۰۹۵۰۰) و دارای ۱۳ برنامه بود و «دانشگاه علوم و معارف قرآنی» به‌عنوان سازمان وابسته به سازمان اوقاف و امور خیریه زیرمجموعه آن بود.

«سازمان حج و زیارت» در ردیف مستقل خود قرار داشت (کد طبقه‌بندی ۱۰۹۶۰۰) و دارای سه برنامه بود.

«سازمان خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران» نیز در ردیف خود قرار داشت (کد طبقه‌بندی ۲۸۲۵۰۰).

دیگر زیرمجموعه‌های ذکر شده در ذیل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، از آنجایی که در بودجه جایگاه قانونی مشخصی برایشان در نظر گرفته نشده بود، در سال گذشته نیز به‌عنوان زیرمجموعه وزارتخانه بود.

برای استقلال ردیف دستگاه‌های اجرایی چند معیار مورد توجه قرار می‌گیرد:

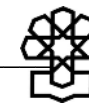
«۱. تمام دستگاه‌هایی که دارای قانون تأسیس بوده یا اساسنامه آنها به تصویب مجلس شورای اسلامی، شورای انقلاب یا شورای عالی انقلاب فرهنگی رسیده است (مگر آنکه طبق قانون تأسیس یا اساسنامه دستگاه مزبور دارای شخصیت حقوقی مستقل نبوده یا دارای استقلال مالی نباشد).

۲. دانشگاه‌ها و مؤسسات تحقیقاتی و پژوهشی وابسته به دستگاه‌های اجرایی، ذیل دستگاه‌های مربوطه طبقه‌بندی می‌شوند»^۱.

براساس این دو معیار به‌نظر می‌رسد تجدیدنظر در طبقه‌بندی مربوط به دستگاه‌های ذیل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ضروری باشد.

در این گزارش با حفظ الگوی قانون بودجه سال گذشته، که به‌عنوان رویه مجلس طی چند سال اخیر در مورد بودجه‌نویسی بوده، اعتبارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، که تنها پنج زیرمجموعه داشت، مورد بررسی قرار خواهد گرفت و بررسی دستگاه‌های زیرمجموعه آن در گزارش‌های دیگری صورت خواهد پذیرفت.

۱. برای مطالعه بیشتر می‌توان به گزارش: بررسی وضعیت حقوقی دستگاه‌های اجرایی مندرج در لوائح بودجه از حیث قوانین تأسیس و اساسنامه آنها (شماره مسلسل ۱۰۰۹۹، بهمن‌ماه ۱۳۸۸) مراجعه کرد.

۲. اعتبارات وزارتخانه

اعتبارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در لایحه بودجه امسال از چند جهت مورد توجه قرار می‌گیرد و جدول زیر نمایی کلی از آن نشان می‌دهد.

جدول ۲. اعتبارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در لایحه بودجه ۱۳۹۲ و مقایسه آن با قانون بودجه ۱۳۹۱

شماره طبقه‌بندی	عنوان	قانون بودجه ۱۳۹۱ ارقام به میلیون ریال				لایحه بودجه ۱۳۹۲ ارقام به میلیون ریال				درصد رشد	
		هزینه عمومی	هزینه اختصاصی	تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع	هزینه عمومی	هزینه اختصاصی	تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع	تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع
۱	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۳,۰۲۳,۳۷۲	۰	۱,۷۹۴,۱۶۳	۴,۸۱۷,۵۳۵	۲,۲۱۰,۷۵۵	۰	۱,۶۸۹,۴۰۱	۳,۹۰۰,۱۵۶	-۵/۸	-۲۶/۹
۵	موسسه پژوهشی فرهنگ، هنر و ارتباطات	۴۸,۱۱۴	۱,۰۰۰	۷۲۷	۴۹,۸۴۱	۳۸,۸۹۴	۱,۰۰۰	۴۸۷	۴۰,۳۸۱	-۳۳/۰	-۱۹/۲
۹	حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات	۱,۰۹۷,۵۰۰	۰	۰	۱,۰۹۷,۵۰۰	۸۰۸,۸۸۳	۰	۰	۸۰۸,۸۸۳	۰/۰	-۲۶/۳
۱۰	برگزاری جشنواره فرهنگی و هنری امام (رضاع) ۱	۳۳,۶۷۰	۰	۰	۳۳,۶۷۰	۲۸,۷۲۳	۰	۰	۲۸,۷۲۳	۰/۰	-۱۴/۷
۱۱	امور سینمایی و نیز تولید فیلم فاخر	۱,۳۷۹,۰۰۰	۰	۰	۱,۳۷۹,۰۰۰	۹۴۸,۸۸۹	۰	۰	۹۴۸,۸۸۹	۰/۰	-۳۱/۲
۱۱۴۰۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۵,۵۸۱,۶۵۶	۱,۰۰۰	۱,۷۹۴,۱۹۰	۷,۳۷۷,۵۴۶	۴,۰۳۶,۱۴۴	۱,۰۰۰	۱,۶۸۹,۸۸۸	۵,۷۲۷,۰۳۲	-۵/۹	-۲۷/۷

۲-۱. مجموع اعتبارات

اعتبارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مانند اعتبارات بیشتر دستگاه‌ها در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور از یک رشد منفی در مجموع اعتبارات خود برخوردار است. درصد کاهش اعتبارات این وزارتخانه (با احتساب اعتبارات زیرمجموعه‌های آن، زیرا در قانون بودجه سال ۱۳۹۱ مجموع اعتبارات وزارتخانه به همین شکل بود) در این لایحه نسبت به قانون بودجه سال قبل خود (۲۲/۴-) درصد است و بیشترین رشد منفی (کاهش) در زیرمجموعه‌ها نیز مربوط به امور سینمایی و نیز تولید فیلم فاخر با رشد (۳۱/۲-) درصدی است.

لازم به یادآوری است که در ردیف‌های متفرقه (در ردیف ۵۹ شماره طبقه‌بندی ۵۵۰۰۰۰ جدول شماره ۹ ماده واحده) نیز تحت عنوان «اتحادیه رادیو و تلویزیون‌های اسلامی»، اعتباری معادل یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان در نظر گرفته شده، که از اعتبارات هزینه‌ای می‌باشد.

۲-۲. اعتبارات هزینه‌ای (عمومی و اختصاصی)

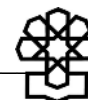
اعتبارات هزینه‌ای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بیشترین سهم را در اعتبارات این دستگاه دارد. چنانکه ۷۰ درصد از اعتبارات وزارتخانه به این سمت و در ذیل اعتبارات هزینه‌ای عمومی قرار گرفته است. لازم به ذکر است که در سال گذشته این سهم، ۷۵ درصد بود.

در این میان باید توجه داشت که براساس آنچه در جدول ۷ لایحه در مورد نوع هزینه عمومی آمده، تنها ۲/۵ درصد از اعتبارات هزینه‌ای عمومی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مربوط به «حقوق و مزایای مستمر» است و مابقی مربوط به «سایر» هزینه‌های عمومی است. بخشی از این اعتبارات برای حمایت‌هایی است که از سوی وزارتخانه از فعالیت‌های مختلف فرهنگی و هنری در سطح کشور به عمل می‌آید، که البته خود نیازمند توجه بیشتر نمایندگان محترم است.

در هزینه‌های اختصاصی وزارتخانه (که مربوط به مؤسسه پژوهشی فرهنگ، هنر و ارتباطات است) تغییری ایجاد نشد، اما در اعتبارات هزینه‌ای عمومی شاهد رشد منفی هستیم. چنانکه نسبت به قانون بودجه سال گذشته رشد این هزینه‌های عمومی وزارتخانه به همراه زیرمجموعه‌هایش ۲۷/۷- درصد است و بیانگر کاهش اعتبارات هزینه‌ای است. برای امور سینمایی و تولید فیلم فاخر، این رشد منفی نسبت به مابقی زیرمجموعه‌ها بیشتر است.

۲-۳. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

اگرچه تغییر اعتبارات مربوط به تملک دارایی‌های سرمایه‌ای منفی است، اما به نسبت سایر اعتبارات

از کاهش کمتری برخوردار بوده و تنها ۵/۹ درصد کاهش داشته است و اما از آنجایی که حجم این اعتبار نسبت به کل اعتبار وزارتخانه، بسیار کمتر از اعتبار هزینه‌ای می‌باشد، اثر چندانی در کلیت کاهش اعتبار دستگاه ندارد.

وزارتخانه از بابت چند برنامه خود اعتبارات عمرانی (تملك دارایی‌های سرمایه‌ای) دریافت می‌کند که شامل:

۱. برنامه حمایت از توسعه علوم و فناوری‌های نوین (با شماره طبقه‌بندی ۱۰۵۱۷) برای این برنامه یک پروژه تحقیقات فنی (با شماره طبقه‌بندی ۱۰۵۱۷۰۱۴) در نظر گرفته شده که از سال ۱۳۸۱ آغاز شده و پایان آن ۱۳۹۴ است و اعتبار در نظر گرفته شده در لایحه، مبلغ یک میلیارد و ۳۶۱ میلیون تومان می‌باشد.

میزان کاهش این برنامه نسبت به قانون بودجه سال قبل معادل ۱۸/۸- درصد است.

۲. برنامه احداث، تأمین، نگهداری و اداره اماکن و فضاهای فرهنگی (با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۱۴)،

براساس این برنامه که دارای اعتباری بالغ بر ۱۶۴ میلیارد و ۶۱۶ میلیون تومان می‌باشد، ۳۴ عنوان طرح و پروژه در نظر گرفته شده که از این میان هفت عنوانی که در ذیل می‌آید «ملی» هستند و بقیه آنها به عنوان «طرح‌های استانی ویژه مصوب قانون» شناخته می‌شوند.

- احداث فیلمخانه ملی ایران (با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۱۴۰۰۹).
 - احداث، تکمیل و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری (با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۱۴۰۱۷).
 - تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام فرهنگی و هنری و مساجدی که ۴۰ درصد اعتبار آنها از محل کمک‌های مردمی تأمین شده باشد (با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۱۴۰۱۸).
 - مطالعه، شناسایی و امکان‌سنجی پروژه‌های بخش فرهنگ (تحقق بند «ک» ماده (۱۰۴) قانون برنامه چهارم) (با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۱۴۰۵۳).
 - تکمیل ساختمان و تجهیز دانشکده معارف و علوم قرآنی (با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۱۴۰۶۸).
 - کمک‌های فنی و اعتباری برای احداث پردیس‌های سینمایی و سایر پروژه‌های فرهنگی در سطح کشور (با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۱۴۱۰۹).
 - احداث مجتمع‌های فرهنگی و هنری (با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۱۴۱۳۲).
- نکته قابل ذکر آن است که در طرح‌های استانی نسبت به سال گذشته یک طرح جدید با عنوان مطالعه و احداث ۱۵ مجتمع فرهنگی و هنری در مراکز استان‌ها (با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۱۴۱۳۲)، اضافه شده است.

میزان رشد این برنامه نسبت به قانون بودجه سال قبل معادل ۶/۲- درصد بوده است.

۳. برنامه ساختمان‌ها و تجهیزات (با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۷۴)،

تحت عنوان پروژه تعمیر و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات (با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۷۴۰۰۲)، به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اعتباری معادل یک میلیارد و ۸۰۰ میلیون تومان در نظر گرفته شده است.

در ذیل مؤسسه پژوهشی فرهنگ هنر و ارتباطات، به‌عنوان یکی از زیرمجموعه‌های وزارتخانه، نیز با همین عنوان (با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۷۴۰۳۰)، اعتباری معادل ۴۸ میلیون تومان در نظر گرفته شده است.

میزان کاهش این برنامه نسبت به قانون بودجه سال قبل معادل ۱۳/۲- درصد بوده است.

۴. برنامه مقاوم‌سازی ساختمان‌ها (با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۷۶)،

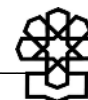
از بابت این برنامه پروژه‌های با عنوان مطالعه و مقاوم‌سازی ساختمان‌های مهم فرهنگی کشور (با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۷۶۰۰۴) مبلغ یک میلیارد و ۱۶۱ میلیون تومان اعتبار تخصیص داده شده است.

میزان رشد این برنامه نسبت به قانون بودجه سال قبل معادل ۵۴۵/۴ درصد می‌باشد و در شرایطی که رشد قریب به اتفاق (بجز برنامه حمایت و بزرگداشت شخصیت‌های فرهنگی و دینی در داخل و خارج از کشور) برنامه‌های وزارتخانه منفی است، در این برنامه شاهد رشد بسیار قابل توجهی هستیم.

در ماده واحده لایحه امسال برای اجرایی‌سازی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، تکالیف و اختیاراتی برای دستگاه‌ها در نظر گرفته شده است.

- در بند «۸-۱۳» به دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب سال ۱۳۶۶ اجازه داده شد با تصویب دولت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام، تکمیل شده و آماده بهره‌برداری ملی و استانی و از محل منابع داخلی از جمله طرح‌های فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی، گردشگری، به‌استثنای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام شرکت‌های دولتی مشمول واگذاری را به شرط حفظ موضوع و کاربری این طرح‌ها به‌صورت نقد و اقساط تا مبلغ یکصد هزار میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به متقاضیان بخش‌های خصوصی و تعاونی واگذار نماید.

- در بند «۱۶» نیز به دولت اجازه داده شده، واحدهای فرهنگی، آموزشی، رفاهی و مانند آن را از طریق برگزاری مزایده به اشخاص حقوقی صاحب صلاحیت بخش غیردولتی واگذار نماید.

۲-۴. درآمدها

برای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ درآمدی معادل ۶۱۸ میلیون تومان پیش‌بینی شده و ۶ جزء درآمدی نیز برای آن در نظر گرفته شده است:

- درآمدهای حاصل از اجاره ساختمان‌ها و اراضی (از جمله امکانات، اماکن و فضاهای آموزشی، فرهنگی، هنری و ورزشی کلیه دستگاه‌های اجرایی،
- درآمد حاصل از خدمات آموزشی و فرهنگی،
- درآمد حاصل از خدمات ثبتی،
- درآمد حاصل از ورودی موزه‌ها و محوطه‌های تاریخی و سایر منافع حاصله،
- درآمد حاصل از جرائم قاچاق اموال و خسارات فرهنگی،
- درآمد حاصل از چاپ، توزیع و فروش کتب و نشریات و واگذاری آنها).

تعداد این اجزای درآمدی تفاوتی نسبت به سال گذشته ندارد، اما میزان درآمد سال ۱۳۹۲ وزارتخانه کمتر شده، چنان‌که میزان رشد آن ۲/۴- درصد است. این تغییر منفی ناشی از کاهش ۵۷ درصدی برای درآمد حاصل از جرائم قاچاق اموال و خسارات فرهنگی می‌باشد، چراکه در سایر اجزای درآمدی یا تغییری ایجاد نشده و یا آنکه رشدی مثبت دارند.

غالب درآمدهای وزارتخانه عمومی است و درآمدهای اختصاصی آن که ۱۰۰ میلیون تومان است، تنها ۲۶ درصد از کل درآمدها می‌باشد. از سوی دیگر ۶۵ درصد از درآمدهای وزارتخانه استانی است.

نکته قابل توجه در درآمدهای مربوط به حوزه فعالیت این وزارتخانه وجود یک منبع درآمدی است که در بند «۶» ردیف ۵۲۰۰۰۰ جدول شماره ۹ لایحه آمده و آن کمک بلاعوض، یارانه سود و کارمزد و...، فرهنگی، هنری و... است که به میزان ۲,۵۹۳,۳۲۶ میلیون ریال در نظر گرفته شده، ولی سهم این حوزه‌ها و حوزه‌های دیگر ذکر شده در این بند به روشنی مشخص نیست، لذا نمی‌توان سهم وزارتخانه را در این منبع تعیین کرد.

۳. اعتبارات وزارتخانه براساس برنامه

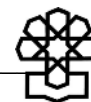
پیش از آنکه به اعتبارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی براساس برنامه‌های آن پرداخته شود، توجه به نکاتی ضروری است:

در قوانین بودجه سنوات گذشته (به‌صورت خاص قانون بودجه سال ۱۳۹۱) برنامه‌های

وزارتخانه در یک جدول متمرکز بود، اما در لایحه سال ۱۳۹۲ برخی از برنامه‌ها به صورت مستقل در ذیل زیرمجموعه‌های آن قرار گرفته است و به دلیل عدم تجمیع آنها رشدی که در مقایسه مجموع اعتبارات با سال قبل نشان داده می‌شود باید با احتساب برنامه‌های واقع در سایر زیرمجموعه‌ها صورت پذیرد.

برنامه‌هایی که در ذیل سایر زیرمجموعه‌ها آمده و به نظر می‌رسد باید در جدول اصلی تجمیع شود عبارتند از:

- برنامه پژوهش‌های کاربردی با شماره طبقه‌بندی ۱۰۵۱۰ که کل اعتبار آن به «مؤسسه پژوهشی فرهنگ، هنر و ارتباطات» اختصاص یافته و در ذیل وزارتخانه این برنامه حذف شده است.
 - برنامه توسعه نشر و ترویج کتابخوانی با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۳۹ که ۶۳ درصد آن به یکی از زیرمجموعه وزارتخانه تحت عنوان «حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات» تخصیص داده شد.
 - برنامه حمایت و ارتقای مطبوعات با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۵۵ که ۷۱ درصد آن به زیرمجموعه وزارتخانه، تحت عنوان «حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات» انتقال یافته است.
 - برنامه حمایت و گسترش سینمای ملی با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۵۷، که کل اعتبار آن به زیرمجموعه‌ای تحت عنوان «امور سینمایی و نیز تولید فیلم فاخر» تخصیص داده شده و در ذیل وزارتخانه این برنامه حذف شده است.
 - برنامه ساختمان‌ها و تجهیزات با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۷۴ که ۲/۷ درصد آن در ذیل «مؤسسه پژوهشی فرهنگ، هنر و ارتباطات» قرار گرفته است.
 - برنامه حمایت از فعالیت‌های ویژه فرهنگی و هنری استان‌ها با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۷۸ که نزدیک به ۱۲ درصد آن در ذیل «برگزاری جشنواره فرهنگی و هنری امام رضا (ع)» قرار گرفته است.
- نکته قابل توجه بعدی، اضافه شدن برنامه‌ای جدید به این وزارتخانه است. برنامه ساماندهی امور جوانان با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۱۶ با اعتباری بالغ بر دو میلیارد تومان برای سال جدید به این دستگاه اضافه شد. این برنامه در سنوات گذشته با عنوان «برنامه ارتقای توانمندی‌های جوانان» شناخته می‌شد.
- با این اوصاف در ذیل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ۲۲ برنامه در نظر گرفته شده که از این میان بجز دو برنامه (۱۰۵۱۷ و ۳۰۴۷۹) مابقی مربوط به فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری است.
- چنان‌که جدول ذیل نشان می‌دهد برنامه مقاوم‌سازی ساختمان‌ها (با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۷۶)

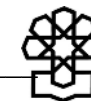

با رشدی ۵۴۵/۴ درصدی بالاترین رشد را در میان دیگر برنامه‌های این وزارتخانه داشته و اعتبار آن تملک دارایی‌های سرمایه‌ای است. پس از آن برنامه حمایت و بزرگداشت شخصیت‌های فرهنگی و دینی در داخل و خارج از کشور (با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۵۶) با درصد رشدی معادل ۶۸/۴ بیشترین رشد را داشته است.

از سوی دیگر، برنامه هزینه‌های مربوط به بازنشستگان (با شماره طبقه‌بندی ۳۰۴۷۹)، با کاهشی معادل ۶۹/۲- درصد، کمترین رشد را داشته است و نسبت به دیگر برنامه‌ای که رشد کمتری دارد، نزدیک به ۳۸ درصد اختلاف دارد.

جدول ۳. اعتبارات برنامه‌های ذیل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۹۱

شماره طبقه‌بندی	عنوان	قانون بودجه سال ۱۳۹۱				لایحه بودجه سال ۱۳۹۲			درصد رشد		
		هزینه عمومی	هزینه اختصاصی	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع	هزینه عمومی	هزینه اختصاصی	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع	هزینه عمومی	هزینه اختصاصی
۱۰۵۱۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۴۸،۱۱۴	۱،۰۰۰	۰	۴۹،۱۱۴	۳۹،۸۹۴	۰	۰	۱۷/۱	-۱۰۰/۰	۰/۰
۱۰۵۱۷	برنامه حمایت از توسعه علوم و فناوری‌های نوین	۰	۰	۱۶،۷۷۶	۱۶،۷۷۶	۰	۱۳،۶۱۸	۱۳،۶۱۸	۰/۰	۰/۰	-۱۸/۸
۳۰۲۱۴	برنامه احداث، تأمین، نگهداری و اداره اماکن و فضاهای فرهنگی	۰	۰	۱،۷۵۵،۵۸۷	۱،۷۵۵،۵۸۷	۰	۱،۶۴۶،۱۶۵	۱،۶۴۶،۱۶۵	۰/۰	۰/۰	-۶/۲
۳۰۲۱۶	برنامه ساماندهی امور جوانان	۰	۰	۰	۰	۰	۲۰،۰۰۰	۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰
۳۰۲۲۰	برنامه افزایش ظرفیت صنعت چاپ	۳۹،۶۶۵	۰	۰	۳۹،۶۶۵	۳۰،۷۷۹	۰	۰	-۲۲/۴	۰/۰	۰/۰
۳۰۲۳۹	برنامه توسعه نشر و ترویج کتابخوانی	۸۷۷،۳۶۲	۰	۰	۸۷۷،۳۶۲	۶۴۳۳۰	۰	۰	-۲۶/۷	۰/۰	۰/۰
۳۰۲۴۷	برنامه حمایت از آموزش‌های دینی، فرهنگی و هنری	۲۸،۱۰۵	۰	۰	۲۸،۱۰۵	۱۹،۲۲۰	۰	۰	-۳۱/۶	۰/۰	۰/۰
۳۰۲۴۹	برنامه حمایت از امور رفاهی و اجتماعی نویسندگان، هنرمندان و روزنامه‌نگاران	۲۵۵،۰۰۰	۰	۰	۲۵۵،۰۰۰	۲۱۳،۶۶۵	۰	۰	-۱۶/۲	۰/۰	۰/۰
۳۰۲۵۵	برنامه حمایت و ارتقای مطبوعات	۷۶۳،۶۵۱	۰	۰	۷۶۳،۶۵۱	۵۵۴۶۵۰	۰	۰	-۷۳/۳	۰/۰	۰/۰
۳۰۲۵۶	برنامه حمایت و بزرگداشت شخصیت‌های فرهنگی و دینی در داخل و خارج از کشور	۲۰،۰۰۰	۰	۰	۲۰،۰۰۰	۳۳،۶۷۷	۰	۰	-۶۸/۴	۰/۰	۰/۰
۳۰۲۵۷	برنامه حمایت و گسترش سینمای ملی	۱،۳۷۹،۰۰۰	۰	۰	۱،۳۷۹،۰۰۰	۹۴۸،۸۸۹	۰	۰	-۳۱/۲	۰/۰	۰/۰
۳۰۲۵۸	برنامه حمایت و گسترش هنرهای تجسمی	۱۶۲،۵۱۲	۰	۰	۱۶۲،۵۱۲	۱۳۶،۱۳۷	۰	۰	-۱۶/۲	۰/۰	۰/۰
۳۰۲۵۹	برنامه حمایت و گسترش هنرهای نمایشی	۳۳۲،۴۴۵	۰	۰	۳۳۲،۴۴۵	۲۵۰،۳۴۹	۰	۰	-۲۴/۷	۰/۰	۰/۰
۳۰۲۶۰	برنامه حمایت و هدایت فعالیت‌های فرهنگی - دینی	۳۷۰،۷۷۸	۰	۰	۳۷۰،۷۷۸	۲۵۳،۵۶۳	۰	۰	-۳۱/۶	۰/۰	۰/۰

درصد رشد				لایحه بودجه سال ۱۳۹۲				قانون بودجه سال ۱۳۹۱				عنوان	شماره طبقه بندی
جمع	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه اختصاصی	هزینه عمومی	جمع	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه اختصاصی	هزینه عمومی	جمع	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه اختصاصی	هزینه عمومی		
-۵/۸	۰/۰	۰/۰	-۵/۸	۵,۰۰۰	۰	۰	۵,۰۰۰	۵,۳۰۸	۰	۰	۵,۳۰۸	برنامه گسترش زبان فارسی در خارج از کشور	۳۰۲۶۴
-۳۱/۶	۰/۰	۰/۰	-۳۱/۶	۳۲۴,۴۲۸	۰	۰	۳۲۴,۴۲۸	۴۷۴,۴۰۲	۰	۰	۴۷۴,۴۰۲	برنامه گسترش فعالیت‌های فرهنگی مساجد	۳۰۲۶۵
-۳۱/۶	۰/۰	۰/۰	-۳۱/۶	۱۸,۲۶۰	۰	۰	۱۸,۲۶۰	۲۶,۷۰۰	۰	۰	۲۶,۷۰۰	برنامه هدایت تبلیغات و اطلاع‌رسانی	۳۰۲۷۲
-۲۴/۶	۰/۰	۰/۰	-۲۴/۶	۱۱۳,۳۷۹	۰	۰	۱۱۳,۳۷۹	۱۵۰,۳۲۲	۰	۰	۱۵۰,۳۲۲	برنامه حمایت و صیانت از موسیقی ملی	۳۰۲۷۳
-۱۰/۸	-۱۰/۸	۰/۰	۰/۰	۴۸۷۱۸	۴۸۷۱۸	۰	۰	۲۰,۷۲۷	۲۰,۷۲۷	۰	۰	برنامه ساختمان‌ها و تجهیزات	۳۰۲۷۴
-۳۱/۶	۰/۰	۰/۰	-۳۱/۶	۲,۱۹۳	۰	۰	۲,۱۹۳	۳,۲۰۷	۰	۰	۳,۲۰۷	برنامه پرداخت دیون و بازخرید کارکنان	۳۰۲۷۵
۵۴۵/۴	۵۴۵/۴	۰/۰	۰/۰	۱۱,۶۱۸	۱۱,۶۱۸	۰	۰	۱,۸۰۰	۱,۸۰۰	۰	۰	برنامه مقاوم‌سازی ساختمان‌ها	۳۰۲۷۶
-۳۰	۰/۰	۰/۰	-۳۰	۲۴۸۷۰۵	۰	۰	۲۴۸۷۰۵	۳۵۵,۳۴۳	۰	۰	۳۵۵,۳۴۳	حمایت از فعالیت‌های ویژه فرهنگی و هنری استان‌ها	۳۰۲۷۸
-۳۱/۶	۰/۰	۰/۰	-۳۱/۶	۱۶۷,۱۹۷	۰	۰	۱۶۷,۱۹۷	۲۴۴,۴۸۷	۰	۰	۲۴۴,۴۸۷	برنامه ساماندهی و توسعه رسانه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی دیجیتال	۳۰۲۸۳
-۶۹/۲	۰/۰	۰/۰	-۶۹/۲	۱۳,۹۲۹	۰	۰	۱۳,۹۲۹	۴۵,۲۵۵	۰	۰	۴۵,۲۵۵	برنامه هزینه‌های مربوط به بازنشستگان دولت	۳۰۴۷۹

۴. وضعیت متولی‌گری حوزه فرهنگ توسط وزارتخانه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی براساس قانون اهداف و وظایف دستگاهی خود وظایفی دارد که هر ساله اعتبارات خود را بر مبنای آنها دریافت می‌کند. در سال ۱۳۹۲ که سومین سال اجرایی برنامه پنجم توسعه است وظایف دیگری دارد که اهم آن به شرح زیر است:

طبق ماده (۳) قانون برنامه پنجم توسعه این وزارتخانه، مانند دیگر دستگاه‌های فرهنگی، مکلف است، به منظور تعمیق ارزش‌های اسلامی، باورهای دینی، اعتلای معرفت دینی، تقویت هنجارهای فرهنگی و اجتماعی و روحیه کار جمعی، ابتکار، ترویج فرهنگ مقاومت و ایثار، تبلیغ ارزش‌های اسلامی و انقلاب اسلامی و گسترش خط و زبان فارسی، حمایت‌های لازم را از بخش غیردولتی اعم از حقیقی و حقوقی در موارد زیر به عمل آورد:

الف) برنامه‌های اجرایی دینی، مذهبی، هنری، فرهنگی، آموزشی و علمی،

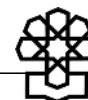
ب) طراحی، تولید، توزیع، انتشار و صدور خدمات و محصولات فرهنگی، هنری، رسانه‌ای،

ج) توسعه تولیدات و فعالیت‌های رسانه‌ای، فرهنگی و هنری دیجیتال و نرم‌افزارهای چندرسانه‌ای و نیز حضور فعال و تأثیرگذار در فضای مجازی،

د) توسعه و راه‌اندازی مؤسسات، هیئت‌ها و تشکل‌های فرهنگی، هنری، رسانه‌ای، دینی و قرآنی. همچنین در تبصره «۱» این ماده موظف است کلیه استانداردهای لازم برای خط و زبان فارسی و تاریخ هجری شمسی را حداکثر تا پایان سال اول تدوین نماید.

طبق بند «و» ماده (۶) به منظور ارتقای کارکرد فرهنگی و هنری مساجد، برقراری عدالت فرهنگی و ترویج فرهنگ اسلامی و جذب جوانان و نوجوانان به مساجد، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف است، با رعایت موازین اسلامی، ترتیبی اتخاذ نماید تا پایان برنامه حداقل یک چهارم مساجد شهری و روستاهای بالای هزار نفر جمعیت، برخوردار از کانون فرهنگی و هنری باشند.

همچنین براساس ماده (۷) دولت و به تبع آن وزارتخانه، موظف شدند به منظور زنده و نمایان نگه داشتن اندیشه دینی و سیاسی و سیره عملی حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری، برجسته کردن نقش آن به عنوان یک معیار اساسی در تدوین الگوی توسعه اسلامی - ایرانی، سیاستگذاری‌ها و برنامه‌ها و تسری آن به مجموعه ارکان نظام، از موارد زیر در قوانین بودجه‌های سنواتی حمایت مالی نماید: انجام پژوهش‌ها و مطالعات بنیادی و کاربردی در عرصه فرهنگ‌سازی؛ فعالیت‌های آموزشی و تأسیس رشته‌های تخصصی لازم بهره‌گیری مناسب از ظرفیت دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی و پایان‌نامه‌های دوره‌های تحصیلات تکمیلی با موضوعاتی مرتبط با حضرت

امام خمینی (ره)، مقام معظم رهبری، انقلاب اسلامی، دفاع مقدس و ایثار و شهادت در داخل و خارج از کشور؛ تجهیز کتابخانه‌های عمومی کشور و کتابخانه‌های معتبر خارجی به آثار منتشر شده در این زمینه.

در ماده (۸) نیز تکلیف شده که به‌منظور توسعه انجمن‌ها و قطب‌های علمی حوزوی و دانشگاهی، کرسی‌های نظریه‌پردازی، نقد و مناظره، دولت و دستگاه‌های ذیربط از توسعه آموزش‌ها و پژوهش‌های بنیادین کاربردی در حوزه‌های دین و نشر فرهنگ و معارف اسلامی و گرایش‌های تخصصی مرتبط، حمایت‌های لازم را در ابعاد مالی، حقوقی به‌عمل آورند.

طبق ماده (۹) به دولت اجازه داده شده بود به‌منظور افزایش سرانه بهره‌مندی اقشار مختلف مردم از فضاهای فرهنگی، هنری و ورزشی و ایجاد زیرساخت‌های لازم برای توسعه فعالیت فرهنگی و هنری اقدام‌های زیر را انجام دهد:

الف) حداکثر پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه تکمیل مراکز فرهنگی، هنری، دینی و قرآنی دارای پیشرفت فیزیکی حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) بخش غیردولتی و همچنین احداث اماکن ورزشی همجوار و متعلق به مساجد و کانون‌های فرهنگی ورزشی جوانان بسیج را؛ که تکمیل و بهره‌برداری از آنها برای استفاده عمومی ضروری است، براساس آیین‌نامه مصوب هیئت وزیران به‌صورت کمک بلاعوض تأمین نماید.

ب) از تأسیس شهرک‌های سینمایی، تلویزیونی و رسانه‌ای و اداره آنها حمایت مالی و حقوقی نماید. همچنین براساس ماده (۱۰) دولت موظف است به‌منظور ساماندهی فضای رسانه‌ای کشور، مقابله با تهاجم فرهنگ بیگانه و جرائم و ناهنجاری‌های رسانه‌ای، در چارچوب سیاست و ضوابط مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی و فراهم آوردن زمینه بهره‌برداری حداکثری از ظرفیت رسانه‌ای اقدامات قانونی در موارد ذیل را انجام دهد:

الف) تهیه و تدوین «نظام جامع رسانه‌ها» تا پایان سال اول برنامه با رویکرد تسهیل فعالیت‌های بخش غیردولتی.

ب) ارتقای آگاهی، دانش و مهارت همگانی، تقویت رسانه‌های ماهواره‌ای و اینترنتی همسو و مقابله با رسانه‌های معارض خارجی.

ج) پیشنهاد، وضع و اجرای سیاست‌ها و مقررات مورد نیاز و ایجاد و تقویت سازوکارهای لازم برای ساماندهی، نظارت و پالایش محتوای دیداری، شنیداری و نوشتاری در فضای رسانه‌ای کشور اعم از رسانه‌های مکتوب، دیداری، شنیداری، رقومی (دیجیتال)، مجازی و شبکه‌های ارتباطی غیرمکالماتی، شبکه‌های داده و ماهواره‌ای و سامانه‌های مخابراتی به شورای عالی انقلاب فرهنگی.

بی‌شک بخش قابل توجهی از این تکالیف مرتبط به دولت، به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، به‌عنوان یکی از متولیان اصلی عرصه فرهنگ، هم، براین‌اساس مرتبط می‌شود. هرچند نمی‌توان ارتباط متقنی میان برنامه‌هایی که به‌صورت کلی در لایحه برای این وزارتخانه در نظر گرفته شده با احکام برنامه پنجم توسعه برقرار کرد، اما می‌توان با توجه به محتوای کلی انطباق برنامه‌های وزارتخانه در لایحه با احکام برنامه پنجم توسعه را نشان داد، اما مهمتر از آن وظیفه این وزارتخانه برای اجرای احکام است. در این قسمت نشان داده خواهد شد که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با توجه به برنامه‌هایی که در ذیل خود دارد، چه میزان اعتبار نسبت به دیگر دستگاه‌ها دریافت می‌کند. تا بیان شود که وزارتخانه در قبال این برنامه‌ها به تنهایی باید پاسخگو باشد، یا دستگاه‌هایی دیگر هم هستند که برای اجرای آن برنامه‌ها اعتباری دریافت می‌کنند و انتظار پاسخگویی از آنها را باید داشت

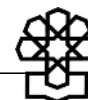
در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از میان ۷۷ برنامه مربوط به فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری، برای اجرای ۲۰ برنامه - البته اگر برنامه‌های زیرمجموعه آن را با هم برشمریم، این تعداد به ۲۲ برنامه می‌رسد - به‌عنوان دستگاه مجری شناخته می‌شود. به صورت نسبی، می‌توان گفت که وزارتخانه با ۲۹ درصد از برنامه‌های فصل مرتبط است.

مجموع اعتبارات این برنامه‌ها فارغ از آنکه توسط این وزارتخانه به تنهایی اجرا شود و یا به‌همراه دستگاه‌های دیگر، ۳۰ درصد از کل اعتبارات فصل فرهنگ، هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری را شامل می‌شود و سهم وزارت فرهنگ از این مقدار (مجموع اعتبارات این برنامه‌ها) ۴۷/۷ درصد است.

با توجه به اعتبارات در نظر گرفته شده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲، وزارتخانه متولی اصلی پنج برنامه می‌باشد، زیرا کل اعتبار آنها (۱۰۰ درصد) به این وزارتخانه اختصاص یافته است. این پنج برنامه که در جدول ۸ قابل مشاهده است، دارای سهم ۲/۷ درصدی از کل اعتبارات فصل می‌باشند.

در هفت برنامه نیز، وزارتخانه بیش از ۵۰ درصد از اعتبارات مربوط به این برنامه‌ها را دریافت می‌کند. این هفت برنامه و پنج برنامه بالایی مجموعاً ۱۰ درصد از کل اعتبارات فصل را شامل می‌شوند. وزارتخانه در بقیه برنامه‌های ذیل خود (که شامل ۱۰ برنامه می‌باشد) سهمی کمتر از ۵۰ درصد دارد.

نکته قابل توجه آن است که وزارتخانه در دو برنامه احداث، تأمین، نگهداری و اداره اماکن و فضاهای فرهنگی (دارای رتبه دوم در فصل) و برنامه حمایت و هدایت فعالیت‌های فرهنگی - دینی (دارای رتبه چهارم در فصل) که در فصل نسبت بالایی از اعتبارات دریافت می‌کنند، سهمی کمتر از ۵۰ درصد دارد. در برنامه نخست سهم ۴۶/۵ درصدی و در دومی تنها ۸/۶ درصد سهم دارد.

با توجه به آنچه بیان شد، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، به‌عنوان یکی از متولیان عرصه فرهنگ است و دریافتی اعتبارات مربوط به فصل فرهنگ، هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری نشان‌دهنده محدودیت وسعت عملکردی این وزارتخانه می‌باشد. به عبارتی با توجه به اعتبارات دریافتی این وزارتخانه، انتظار متناسب باید داشت.

جدول ۴. وضعیت اعتبارات برنامه‌های ذیل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و مقایسه با برنامه‌های

فصل فرهنگ، هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲

شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	اعتبار در فصل (میلیون ریال)	نسبت برنامه به کل فصل (درصد)	رتبه برنامه در فصل*	اعتبار وزارتخانه (میلیون ریال)	نسبت به برنامه در فصل** (درصد)
۳۰۲۲۰	برنامه افزایش ظرفیت صنعت چاپ کشور	۳۰.۷۷۹	۰/۱	۶۵	۳۰.۷۷۹	۱۰۰
۳۰۲۵۵	برنامه حمایت و ارتقای مطبوعات	۵۵۴.۶۵۰	۱/۴	۱۸	۵۵۴.۶۵۰	۱۰۰
۳۰۲۷۶	برنامه مقاوم‌سازی ساختمان‌ها	۱۱.۶۱۸	۰/۰	۷۱	۱۱.۶۱۸	۱۰۰
۳۰۲۷۸	حمایت از فعالیت‌های ویژه فرهنگی و هنری استان‌ها	۲۴۸.۷۰۵	۰/۶	۳۰	۲۴۸.۷۰۵	۱۰۰
۳۰۲۴۹	برنامه حمایت از امور رفاهی و اجتماعی نویسندگان، هنرمندان و روزنامه‌نگاران	۲۱۳.۶۶۵	۰/۵	۳۱	۲۱۳.۶۶۵	۱۰۰
۳۰۲۵۷	برنامه حمایت و گسترش سینمای ملی	۱۰۴۵.۲۶۹	۲/۷	۱۰	۹۴۸.۸۸۹	۹۰/۸
۳۰۲۵۹	برنامه حمایت و گسترش هنرهای نمایشی	۲۸۹.۳۰۷	۰/۷	۲۸	۲۵۰.۳۴۹	۸۶/۵
۳۰۲۳۹	برنامه توسعه نشر و ترویج کتابخوانی	۷۷۲.۵۱۴	۲	۱۴	۶۴۳.۲۳۰	۸۳/۳
۳۰۲۷۳	برنامه حمایت و صیانت از موسیقی ملی	۱۳۷.۷۶۳	۰/۴	۴۱	۱۱۳.۳۷۹	۸۲/۳
۳۰۲۸۳	برنامه ساماندهی و توسعه رسانه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی دیجیتال	۲۰۳.۸۹۷	۰/۵	۳۲	۱۶۷.۱۹۷	۸۲/۰
۳۰۲۵۸	برنامه حمایت و گسترش هنرهای تجسمی	۱۷۲.۲۲۵	۰/۴	۳۸	۱۳۶.۱۳۷	۷۹/۰
۳۰۲۶۵	برنامه گسترش فعالیت‌های فرهنگی مساجد	۴۴۵.۸۴۵	۱/۱	۲۰	۳۲۴.۴۲۸	۷۲/۸
۳۰۲۱۴	برنامه احداث، تأمین، نگهداری و اداره اماکن و فضاهای فرهنگی	۳.۵۳۷.۱۱۸	۹/۱	۲	۱.۶۴۶.۱۶۵	۴۶/۵
۳۰۲۷۲	برنامه هدایت تبلیغات و اطلاع‌رسانی	۵۴.۲۶۰	۰/۱	۵۹	۱۸.۲۶۰	۳۳/۷
۳۰۲۵۶	برنامه حمایت و بزرگداشت شخصیت‌های فرهنگی و دینی در داخل و خارج از کشور	۱۰۷.۹۹۳	۰/۳	۴۷	۳۳.۶۷۷	۳۱/۲
۳۰۲۱۶	برنامه ارتقای توانمندی‌های جوانان	۱۷۴.۳۷۷	۰/۴	۳۷	۲۰.۰۰۰	۱۱/۵
۳۰۲۶۰	برنامه حمایت و هدایت فعالیت‌های فرهنگی - دینی	۲.۹۵۷.۸۰۹	۷/۶	۴	۲۵۳.۵۶۳	۸/۶
۳۰۲۶۴	برنامه گسترش زبان فارسی در خارج از کشور	۸۲.۰۰۰	۰/۲	۵۲	۵.۰۰۰	۶/۱

شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	اعتبار در فصل (میلیون ریال)	نسبت برنامه به کل فصل (درصد)	رتبه برنامه در فصل*	اعتبار وزارتخانه (میلیون ریال)	نسبت به برنامه در فصل** (درصد)
۳۰۲۷۵	برنامه پرداخت دیون و بازخرید کارکنان	۳۷,۶۷۶	۰/۱	۶۲	۲,۱۹۳	۵/۸
۳۰۲۷۴	برنامه ساختمان‌ها و تجهیزات	۳۶۰,۲۵۴	۰/۹	۲۶	۱۸,۴۸۷	۵/۱
۳۰۲۴۷	برنامه حمایت از آموزش‌های دینی، فرهنگی و هنری	۴۲۰,۶۵۰	۱/۱	۲۳	۱۹,۲۲۰	۴/۶
	مجموع	۱۱,۸۵۸,۳۷۴	۳۰/۴	-	۵,۶۵۹,۵۹۱	۴۷/۷

* میزان اهمیت برنامه در بودجه با توجه به اعتباری که برای آن در نظر گرفته شده است.

** میزان درصدی اعتباری که وزارتخانه بابت آن برنامه از کل اعتبار مربوط به همان برنامه در فصل دریافت می‌کند تا نشان دهد که وزارتخانه تا چه حدی باید در قبال اجرای آن پاسخگو باشد.

پیشنهادها

۱. دستگاہ‌هایی که در قانون بودجه سال ۱۳۹۱ به دلیل اهمیت خود در ردیف مستقلی قرار داشتند به نظر می‌رسد می‌توان آنها را از ذیل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خارج کرده و در جایگاه خود قرار داد.

۲. با توجه به ارتقای «مرکز هماهنگی، توسعه و ترویج فعالیت‌های قرآنی» به «معاونت قرآن و عترت»، در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به نظر می‌رسد توجه به افزایش در اعتبار مربوط به برنامه حمایت و هدایت فعالیت‌های فرهنگی - دینی (با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۶۰) ضروری باشد، زیرا اعتبار این برنامه تنها ۲۵ میلیارد و ۳۵۶ میلیون تومان است و ۳۱/۶ درصد نیز کاهش یافته است.

۳. برنامه حمایت از آموزش‌های دینی، فرهنگی و هنری (با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۴۷) با توجه به آنکه مورد تأکید بند «الف» ماده (۳) برنامه پنجم توسعه نیز می‌باشد، در حد نامناسبی قرار دارد؛ چنان‌که سهم آن از اعتبارات برنامه‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تنها ۰/۳ درصد است، لذا پیشنهاد می‌شود با استفاده از اعتبار موجود در برنامه حمایت و گسترش سینمای ملی (با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۵۷) و در نظر گرفتن مبنایی بودن آموزش‌های هنری غیرسینمایی، بخشی از ضعف این برنامه رفع شود.

شماره مسلسل: ۱۲۹۱۳

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور ۴۸. اعتبارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

نام دفتر: مطالعات فرهنگی (گروه هنر، رسانه و میراث فرهنگی)

تهیه و تدوین: ابراهیم غلامپور آهنگر

همکار: مهدی ادیبان

ناظران علمی: ایراندخت فیاض، ایروان مسعودی اصل

متقاضی: کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲/۱/۱۷